

קדישא עלאה, דכתיב והדרת פני זקן, דאיהו בעלמא. אמר רבי שמעון, מפאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבעל פה.

ותו תנינן, האי קרא לדרשא הוא דאתא, מפני שיבה תקום, פמה דאתערו ביה חבריאי, מפני שיבה תקום, אזהר ליה לבר נש, עד לא יסתלק בסיבותא, דיקום בקיומא טבא בעלמא, בגין דדין הוא הדורא ליה, אבל לסוף יומוי לית שבחא ליה לבר נש כל פה, פד איהו סיב ולא יכיל למהוי ביש. אלא שבחא דיליה, פד איהו בתוקפיה, ואיהו טב. ושלמה מלפא צווח ואמר, (משלי ב) גם במעלליו יתנפר נער וגו'. פגוונא דא כתיב, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אמר רבי אלעזר, ודאי (הכי הוא) אורחא דא מתקנא קמן, והאי אורחא דקודשא בריך הוא.

פתח ואמר, (תהלים א) פי יודע יי' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. מאי כי יודע יי'. אלא, קדשא בריך הוא יודע ואשגח בארחא דצדיקאי, לאוטבא להו, ולאגנא להו, והוא אזיל קמיהו לנטרא להו. ובגין פה, מאן דנפיק לארחא בעי דלהוי ההיא ארחא דקודשא בריך הוא, וישתתף ליה בהדייהו. ובגין פה פתיב, פי יודע יי' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. היא מגרמה, בגין דקודשא בריך הוא לא (ד) פ"ח ע"ב א) אשתמודע ליה לההוא ארחא דלהון, ולא אזיל בהדייהו.

בתיב דרך, וכתיב ארח, מה בין האי להאי. אלא, דרך: דשאר קרסולי בני נשא אזלו בה. ארח: דאיהו אתפתח מן זמנא זעירא (דא ארח כמה דאת אמר (איוב לד) וארח לחברה עם פעלי און) ועל ארחא דא כתיב, (משלי ד) וארח צדיקים פאור און, ועל הארח הנה פתיב, (משלי ד) וארח צדיקים פאור נגה

(בדיוקן) קדוש עליון. ורמז לפהן העליון (וכאן רמז לעתיק) הקדוש העליון, שפתיב והדרת פני זקן, שהוא בעולם. אמר רבי שמעון, מפאן רמז לתורה שבכתב, ורמז לתורה שבעל פה.

ועוד שנינו, הפסוק הזה בא לדרשה. מפני שיבה תקום, כמו שהעירו בו החברים, מפני שיבה תקום, הזהיר את האדם טרם שיעלה לשיבה שיעמד בקיום טוב בעולם, משום שזהו ההדור שלו. אבל לסוף ימיו אין לאדם שבח כל פה, כשהוא זקן, ואינו יכול לעשות רע. אלא השבח שלו כשהוא בכחו, והוא טוב. ושלמה המלך צווח ואמר, (שם ב) גם במעלליו יתנפר נער וגו'. כמו כן פתיב, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אמר רבי אלעזר, ודאי (כך הוא) שהדרך הזו מתקנת לפנינו, וזוהי דרכו של הקדוש ברוך הוא.

פתח ואמר, (תהלים א) פי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. מה זה פי יודע ה'? אלא הקדוש ברוך הוא יודע ומשגיח על דרכי הצדיקים להיטיב להם ולהגן עליהם, והוא הולך לפניהם לשמר אותם. ומשום פה, מי שיוצא לדרך, צריך שאותה הדרך תהיה דרכו של הקדוש ברוך הוא, וישתף אותו עמו. ומשום פה פתיב, פי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. היא מעצמה, משום שאין הקדוש ברוך הוא מפיר באותה דרך שלקם, ואינו הולך עמם.

בתיב דרך, וכתיב ארח. מה בין זה לזה? אלא, דרך - ששאר קרסולי בני אדם הלכו בה. ארח - שהוא נפתח מזמן מועט (זה ארח כמו שנאמר (איוב לד) וארח לחברה עם פעלי און), ועל הארח הנה פתיב, (משלי ד) וארח צדיקים פאור נגה